

ДИСКУСІЙНІ АСПЕКТИ АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКІВ, ЗБОРІВ, ПЛАТЕЖІВ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ

У науковій статті розглянуто актуальні питання адміністрування податків, зборів, платежів в умовах цифровізації економіки. Проаналізовано зміни до чинного національного законодавства України (зокрема, податкового), спрямовані на стимулювання розвитку цифрової економіки. Акцентовано увагу на тому, що впровадження технологій у процеси податкового адміністрування дозволяє обробляти великі масиви даних, витратити на це менше часу, швидше отримувати необхідну актуальну інформацію стосовно відповідних платників податків.

Ключові слова: цифровізація, цифрова економіка, адміністрування податків і зборів, правове регулювання, податкові відносини, Дія Сіті.

Постановка проблеми. Зараз світова економіка перебуває в перманентному стані трансформації. Одним з основних чинників трансформації є цифровізація, яка зачіпає практично всі сфери економіки. Як слушно вказує Р. А. Петухова, до визначальних сучасних трендів нової стадії економічного розвитку відносять: бізнес-процеси, що швидко розвиваються в мережі Інтернет, формування глобальних інформаційно-фінансових центрів і світових мобільних комунікаційних мереж зв'язку. Все це впливає на економічні процеси і вказує на той факт, що сьогодні формується цифрова міжнародна економіка [7, с. 303]. Для ефективного регулювання нових способів управління ринками, способами продажу товарів і надання послуг необхідна трансформація органів державної влади, в тому числі і податкових органів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Деякі питання, пов'язані з адмініструванням податків і зборів, були предметом дослідження таких правників, як: О. Дмитрик, А. Лісовий, М. Назаров, Р. Петухова, С. Хасанова та ін.

Мета статті полягає у розгляді дискусійних аспектів адміністрування податків, зборів, платежів в умовах цифровізації економіки.

Виклад основного матеріалу. Відповідно до означених векторів фіскально-просторових трансформацій формується комплекс новітніх цифрових податкових інструментів, тобто спеціальних засобів та заходів, за допомогою яких досягаються поставлені цілі. Такими інструментами, в свою чергу, є: «попередні» податкові декларації, створення веб-сайтів (порталів) для подання електронної звітності, автоматизація та аналіз даних, електронна накладна, електронне адміністрування окремого податку, авто-

матичні підказки (нагадування). Варто зазначити, що сьогодні Мінфіном забезпечено подальшу трансформацію податкової та митної служби, оновлено план з реформування митних органів, розроблено проект Концепції з управління ліквідністю на 2020–2023 роки, внесено зміни до Податкового кодексу України щодо вдосконалення адміністрування податків, усунення технічних та логічних неузгодженостей у податковому законодавстві (Закон України від 16.01.2020 №466) [5, с. 327].

Дійсно, як слушно зауважує О. О. Дмитрик, за останні декілька років суттєво зросла кількість послуг, які надаються в електронному варіанті (онлайн), зокрема, й у сфері оподаткування. Приміром, створено Електронний кабінет платника податків, який становить собою новий електронний сервіс веб-порталу ДПС України, який за допомогою спеціального інструмента доступу (наприклад, електронної картки платника податків) з використанням електронно-цифрового підпису дозволить платнику податків працювати з органами податкової служби в режимі реального часу. Електронний кабінет платника податків є захищеним, персоналізованим та безпечним електронним сервісом, який надаватиме безконтактні способи взаємодії платників податків та ДПС з використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій [4, с. 73]. Розвиток електронних каналів взаємодії з платниками податків – один з ключових напрямків взаємодії органів ДПС та зобов'язаних учасників податкових відносин. Наразі ДПС поступово розширює перелік електронних сервісів, чим створює ще більше можливостей для реалізації принципу зручності при виконанні податкового обов'язку (п. 4.1.10 ст. 4 Податкового кодексу України).

З цього приводу А. Лісовий також слушно вказує на те, що в ДПС України створена ефективна, дієва, прозора та неупереджена система організації діяльності, будуються взаємовідносини між податковими органами і суспільством на основі добровільного виконання вимог податкового законодавства платниками податків, здійснено перехід від суцільних перевірок на користь підходу до організації перевірок на основі оцінки ризиків. В оновленому податковому полі акцент у роботі податкової служби зміщується на виконання комплексу аналітичних функцій [5, с. 675–677].

Наведені міркування повною мірою узгоджуються з підходами, викладеними в документах Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР). Так, у Tax Administration 3.0: The Digital Transformation of Tax Administration зазначено, що підвищення діджиталізації та розробка нових аналітичних інструментів значно підвищили ефективність і ефективність податкового адміністрування і допомогла зменшити тягарі в більшій або меншій мірі для різних сегментів платників податків. Розробки включають в себе:

впровадження більшої перевіреної звітності через третіх осіб (наприклад, інтеграція інформації в управлінські процеси, що надходять від фінансових посередників, інші частини органів державної влади, інших платників податків та інших податкових адміністрацій);

впровадження більш надійних систем звітності (наприклад, оцифрування податкових накладних, онлайн каси, побудова основних податкових правил в бухгалтерському програмному забезпеченні тощо);

покращене виявлення можливих невідповідностей шляхом кращого моделювання оцінки ризиків, використання все більших обсягів цифрових даних і передових аналітичних методів;

вдосконалення послуг для платників податків, в тому числі через електронну подачу, електронну оплату, онлайн-інструменти самообслуговування та цільову допомогу, таку як онлайн-чати. Ці розробки полегшують роботу платників податків розуміти і виконувати свої зобов'язання [1]. Як вбачається, вищенаведені положення сприятимуть розбудові нової моделі взаємовідносин між контролюючими органами та платниками податків, сприятиме підвищенню ефективності роботи контролюючих органів, а також економії часу та оптимізації процедур виконання податкового обов'язку.

Цифровізація тягне за собою не тільки появу нових об'єктів для податкового контролю, а й дає додаткові можливості податковим адміністраціям в частині спрощення процесів взаємодії з платниками

податків. На території Європи в окремих країнах був введений єдиний стандарт звітності. Розроблений ОЕСР єдиний стандарт звітності SAF-T (Standard Audit File for Tax) [1] активно впроваджується в різних країнах Європейського союзу. Наприклад, у 2020 році цей єдиний стандарт ввела Норвегія [2]. Цей вид звітності використовується для обміну податковою інформацією між податковими органами та організаціями через систему електронного документообігу. Зокрема, він використовується для перевірки повноти сплати ПДВ та обміну бухгалтерською звітністю в електронному вигляді. Завдяки єдиному стандарту, податкові органи та зовнішні аудитори ефективніше і швидше проводять податкові перевірки та аудит організацій і виявляють різні порушення.

При використанні SAF-T потрібна менша кількість документів, що спрощує взаємодію з податковими органами. Широкий спектр даних, представлених у SAF-T, дозволяє податковим органам проводити всеосяжні податкові перевірки без вимог про надання додаткової інформації. З боку податкових органів можна зазначити, що використання єдиного стандарту дозволяє скоротити витрати завдяки більш простому доступу до даних. Також в рамках інтеграційного об'єднання спрощується взаємодія між податковими адміністраціями країн, оскільки єдиний стандарт дозволяє ефективніше обробляти отримані дані про платників податків. Зазначимо, введення єдиного стандарту звітності вигідно для бізнесу в рамках інтеграційних об'єднань. Реалізація товарів, робіт, послуг у державах, де також застосовується SAF-T усуває адміністративні бар'єри в частині подачі звітності до податкових органів.

На переконання О. Ю. Секушина, прикладом ефективності введення даного єдиного може служити досвід податкової адміністрації Румунії. Румунія є лідером у Євросоюзі за обсягом податкових розривів. Введення єдиного стандарту звітності дозволить привнести в бюджет додатково 1 мільярд євро з ПДВ, що еквівалентно 0,5% ВВП Румунії. Реалізація SAF-T дозволяє податковим органам збирати більше даних, що призводить до підвищення зборів і зниження кількості податкових розривів з ПДВ. Досвід податкової адміністрації Румунії є найбільш об'єктивним в частині імплементації SAF-T, оскільки загальний рівень розвитку інформаційних технологій в податковому контролі досить низький [12].

Разом із цим нам імпонує підхід науковців, які відзначають потребу у більш широкому впровадженні цифровізації у податково-правове регулювання. Приміром, існує підхід, за якого пропонується виокремити два основних напрямки: а) оподаткування операцій в цифровій економіці; б) впровадження

цифрових технологій в адміністрування податків, зборів, обов'язкових платежів. У цьому контексті А. О. Пугачов та Л. Б. Парфенова з певною обережністю наголошують: «Розвиток технологій сьогодні призводить у сфері оподаткування до двох взаємодоповнюючих, але протилежних за напрямком процесам: з одного боку, відбувається скорочення тіньового сектора за рахунок технологічного розвитку податкового контролю та податкового адміністрування, а з іншого – нарощування обсягів цього тіньового сектора в неконтрольованих або слабо контрольованих видах діяльності» [11].

М. Назаров також акцентує увагу на тому, що прямим наслідком діджиталізації стає зростання податкових ризиків, пов'язаних з ухиленням від сплати податків. Цей процес може актуалізуватися як об'єктивно у цифровому середовищі (через відсутність платіжного механізму), так і суб'єктивно як свідоме ухилення від сплати податків компаніями, які свідомо користуються недосконалістю податкові механізми. Ця проблема стає реальною загрозою надходженням до бюджетів держав у зв'язку з можливістю ведення бізнесу без реєстрації та фактичної присутності в країні, при веденні діяльності, що створює додану вартість та забезпечує отримання прибутку. Проблема полягає в тому, що цифрова господарська діяльність часто не відрізняється прозорістю і важко контролюється [5, с. 384].

Ефективність податкового адміністрування є індикатором стану податкової системи, її цілісності, стійкості, фіскальної та економічної ефективності. Від того, наскільки вона висока, залежить стабільність наповнення бюджетної системи країни податковими платежами, своєчасність виявлення та попередження вчинення податкових правопорушень, забезпечення комфортних умов платникам податків при виконанні ними конституційних обов'язків за сплати податків. Водночас невисокий рівень податкового адміністрування знижує надходження податків до бюджету, призводить до зростання ймовірності вчинення податкових правопорушень і, як наслідок, нагнітає соціальну напруженість у суспільстві і підриває економічну безпеку країни [3].

Як слушно відзначає Н. Пантелєєва, сучасний етап податкового адміністрування все більш набуває ознак глибокої трансформації та еволюційного формування нової цифрової парадигми на зміну електронного адміністрування, що відкриває можливості цифрової ідентифікації, інтеграції та обміну даними на різних рівнях, у тому числі міжнародної взаємодії податкових адміністрацій, стандартизації управління великими даними та використання аналітичних інструментів для цілей адміністрування, сегментації

платників податків і визначення оптимального податкового навантаження тощо.

Серед принципів цифрової парадигми податкового адміністрування, на думку вченої, варто визначити такі:

1) інтегрованість – розвиток моделі взаємодії, що поєднує всіх учасників інституційної структури оподаткування, на основі єдиної цифрової ідентифікації, зв'язку та обміну на рівні процесів і даних;

2) адаптивність – процеси оподаткування вбудовуються до персональних екосистем платників податків, мотивують їх до дотримання вимог і залучають до співпраці для спільного створення інноваційних підходів оптимізації податкового навантаження і забезпечення прозорих, безпечних і високонадійних результатів оподаткування;

3) розподіленість – побудова розподіленої системи систем як стійкої мережі довірених агентів податкової адміністрації, до яких, поряд з традиційними (державними і приватними), увійдуть цифрові платформи, що можуть мати повноваження ідентифікувати платників податків та їх зобов'язання, нараховувати і збирати податки, здійснювати обмін інформацією тощо; таким чином буде формуватися модель спільного управління, де державні органи контролюватимуть законність, якість і надійність податкового адміністрування;

4) визначеність – здійснення процесів податкового адміністрування в режимі реального часу для швидкого і точного забезпечення податкової визначеності стосовно податкових зобов'язань (зарахування, списання, повернення податкових платежів), роблячи їх оцінку та приймання рішень за допомогою інструментів і алгоритмів штучного інтелекту;

5) прозорість і надійність – можливість платників податків перевіряти нараховані, сплачені і такі, що підлягають сплаті, податки в режимі реального часу, регулювати доступ до джерел особистих даних, особливо таких, які не потрібні для цілей оподаткування;

6) гнучкість – гарантування відповідності податкового адміністрування до динамічних соціальних і економічних змін, включаючи кризові явища, орієнтованості на платників податків завдяки розвитку людського потенціалу, компетенцій прогностичної аналітики та інструментів підтримки прийняття рішень, що виявляє аномалії та слабкі місця податкової системи, унеможливує порушення податкового законодавства [5, с. 404–405]. На наше переконання, вищенаведені міркування мають певний сенс. За такого підходу ми бачимо, які переваги надає впровадження цифрових технологій у сферу податкового регулювання.

Як вказує С. Бердієва, головним завданням податкових органів на сучасному етапі є практично повне виключення прямої взаємодії з платниками податків та переведення всіх операцій в електронний формат. Для цього активно розробляються і впроваджуються спеціальні електронні сервіси податкової служби, кількість яких в даний час більше 30. Вони дозволяють платникам податків здійснювати більшу частину своїх обов'язків без відвідування податкових інспекцій [5, с. 404–405].

На переконання О. М. Малахіної, в умовах цифровізації податково-правового регулювання необхідно: а) захистити платників податків від зайвих витрат, пов'язаних з податковим адмініструванням. Компаніям може знадобитися перехідний період для можливості адаптувати свої системи обліку, системи управління клієнтами та системи управління користувачами для надання даних, запитуваних національними податковими органами, або ж у корені перебудувати свою бізнес-модель. Крім того, їм фактично доведеться платити податки в будь-якій країні, де доступні їхні послуги, що збільшує витрати на адаптацію до різних податкових систем. Тому особливе значення має в даному питанні уніфікація та гармонізація податкових систем на наднаціональному рівні.

б) Дотримуватися справедливого підходу до суб'єктів економічної діяльності з пропорційним податковим навантаженням, щоб уникнути нанесення шкоди малим і середнім підприємствам, а також стартапів. Будь-який податок на доходи може мати негативний вплив на ці компанії, оскільки вони, як правило, є більше крихкими з фінансової точки зору, мають менше можливостей для перенесення податкових витрат у майбутньому і часто менш прибуткові або працюють у збиток. Підвищення їх ефективної податкової ставки може витіснити такі компанії з ринками;

в) сприяти правовій та нормативній визначеності. Будь-які зміни в національних системах корпоративного оподаткування повинні мінімізувати можливості для подвійного оподаткування. Це потребує певної координації на наднаціональному рівні.

До всього іншого, податкова визначеність є ключем до зниження витрат на ведення бізнесу. Нарешті, будь-який новий податок повинен враховувати вплив на ефективну податкову ставку, цифрові компанії, що сплачуються, щоб не перешкоджати економічній активності, інвестицій та інновацій.

г) Дотримуватися принципів вільної конкуренції з відсутністю будь-яких протекціоністських заходів з боку держав. Податківець обкладення цифрової економіки не повинно призводити до надання ви-

борчих переваг певним секторам або, що ще гірше, певним компаніям порівняно з іншими;

д) пом'якшувати вплив на країни зі слабкою економікою, оскільки малі країни можуть опинитися в програвшому положенні. Будь-які порогові значення доходів або інші показники для визначення податкових прав в рамках міжнародного рішення повинні враховувати такі наслідки [6].

З урахуванням наведеного констатуємо, що науковці розглядають у різних аспектах вплив процесів цифровізації на податкову діяльність, акцентуючи увагу на позитивній стороні таких явищ. В цілому ми підтримуємо такий підхід, немає сенсу сперечатися із тим, що впровадження сучасних технологій у сферу оподаткування створює відповідне підґрунтя для суттєвих змін у відносинах взаємодії між учасниками податкових відносин, оптимізує витрати на адміністрування податків та зборів, а також скорочує витрати часу на виконання податкового обов'язку. Разом із тим, вважаємо, що існує потреба у відповідних діях з боку держави не лише для впровадження цифрових технологій в царину оподаткування, а й розроблення дієвого правового механізму податкового адміністрування, а також механізму захисту податкової інформації. На наш погляд, саме комплексний підхід дозволить ефективно використовувати новітні технології й сприятиме удосконаленню податкових відносин.

Приміром, Є. С. Тищенко пропонує до основних напрямів підвищення ефективності податкового адміністрування віднести: (1) створення єдиної бази даних, що відбиває взаємодію податкових органів з платниками податків, яких можна контролювати в оперативному режимі по сплаті податків і зборів. При цьому створення подібної бази має ґрунтуватися на інформаційній та економічній безпеці держави і бізнесу, захисту персональних даних в цифровому просторі; (2) побудова моделі партнерських відносин з платниками податків. Необхідно забезпечувати платників податків якісною інформацією про розвиток і впровадження інформаційних технологій, необхідність їх використання, що значно підвищить якість податкового адміністрування; (3) впровадження сучасних технологій обробки даних, а також зосередження їх в єдиному центрі доступу на основі принципу автоматизації дозволяють істотно розширити можливості податкових органів в процесі адміністрування [13, с. 231]. Показово, що наразі Україна робить низку кроків, намагаючись урегулювати відносини оподаткування в умовах розбудови цифрової економіки.

Зазначимо, що наразі вже функціонує Єдиний портал державних послуг – Дія, у переліку яких є й

ті, що прямо чи опосередковано пов'язані з оподаткуванням (реєстрація ФОП, надання одноразової допомоги ФОПам, довідки про доходи). Також у найближчому майбутньому планується запровадження електронного резиденства, становлення віртуальних активів, віртуальної економічної зони Дія Сіті [9]. Так, Законом України «Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні» [10] створено Дія Сіті – середовище (еко-систему), що стимулюватиме розвиток цифрової економіки, розробки в галузі передових технологій з високою доданою вартістю та формування економіки знань. На підставі аналізу вищевказаного закону робимо висновок, що Дія Сіті становить собою окремий правовий режим, який стосується не лише питань оподаткування відповідних резидентів, а й регламентує інші аспекти їх правового статусу або ж особливостей функціонування, зокрема: зокрема: можливість обрання контрактної форми трудового договору при оформленні трудових відносин між резидентами Дія Сіті та їх працівниками; запровадження гіг-контракту як особливої форми залучення резидентами Дія Сіті фізичних осіб для виконання робіт (надання послуг) в рамках здійснення резидентами Дія Сіті їх господарської діяльності, що поєднує гнучкість цивільно-правових відносин та передбачені соціальні гарантії, але не виключає залучення резидентами Дія Сіті фізичних осіб – підприємців на підставі інших цивільно-правових або господарсько-правових договорів, а також працівників за трудовими договорами (контрактами); регулювання договорів з негативними зобов'язаннями (про нерозголошення, непереманювання, неконкуренцію), що стимулюватиме інвестувати у розвиток талановитих фахівців та в накопичення знань та досвіду в цілому; впровадження гарантії стабільності передбаченого законопроектом правового режиму Дія Сіті впродовж 15 років [10].

У той же час у тексті вказаного закону не знайшли відображення положення щодо регулювання відносин оподаткування. Питання оподаткування в умовах розбудови цифрової економіки знайшли своє відбиття у Законі України № 5376 «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні» й відповідно у Податковому кодексі України [8]. Зокрема, у ньому запроваджено спеціальний режим оподаткування резидентів Дія Сіті – ІТ компаній, окремих доходів працівників резидентів Дія Сіті та залучених ними гіг-спеціалістів (фахівців, які виконують роботи (надають послуги) в рамках здійснення резидентами Дія Сіті їх господарської діяльності на підставі гіг-контрактів [8]. Такі спеціальні податкові режими певною мірою відображають досвід

іноземних держав в оподаткуванні ІТ-індустрії. У той же час вважаємо, що в сучасних умовах такий підхід не є конструктивним для України. Справа в тому, що наразі правова природа гіг-контрактів залишається остаточно не визначеною.

На наш погляд, вони становлять собою змішану форму ФОПу (мобільність) та «класичного» трудового договору (соціальні гарантії). Така форма регулювання відносин не створюватиме жодних стимулів та преференцій для регулювання відносин з суб'єктами ІТ-індустрії. Вбачається логічним збереження успішних умов ведення господарської діяльності, які на сьогодні склалися в ІТ-індустрії та запровадження додаткових заходів стимулювання подальшого розвитку цієї галузі, шляхом закріплення базових принципів і гарантій діяльності в сфері ІТ. Приміром, одним зі шляхів вирішення цього питання може бути впровадження досвіду ЄС через закріплення механізмів у податковому законодавстві України, спрямованих на підвищення ефективності оподаткування при забезпеченні справедливості і єдиних фіскальних правил як для традиційного, так і для цифрового бізнесу, серед яких (як альтернативних варіантів регулювання) можна виділити: впровадження податків з обороту цифрових компаній, оподаткування доходів від надання цифрових послуг, оподаткування транзакцій цифрового бізнесу.

Крім того, вбачаються спірними деякі інші положення вищевказаного нормативно-правового акта. Так, внесено зміни до ст. 141 Податкового кодексу України, зокрема, доповнити її пп. 141.4.12, в якому закріплено визначення резидентів Дія Сіті як платників податку на особливих умовах, які здійснюють на користь нерезидентів виплату доходів, зазначених в абзацах четвертому – шостому підпункту 14.1.49 пункту 14.1 статті 14 цього Кодексу, не утримують податок з таких доходів за правилами, встановленими підпунктом 141.4.2 цього пункту, якщо суми таких доходів підлягають оподаткуванню відповідно до підпункту 141.9¹.2.15 підпункту 141.9¹.2 та підпункту 141.9¹.3 пункту 141.9¹ цієї статті за ставкою, передбаченою пунктом 136.1 статті 136 цього Кодексу.

З огляду на наведене, а також з урахуванням інших приписів національного податкового законодавства ми бачимо, що нормотворець виділяє платників податків на загальних підставах, платників єдиного податку (спеціальний податковий режим), платників податку на особливих умовах. При цьому ще раз підкреслимо, що ще на стадії законопроекту «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні» йшлося безпосередньо про створення спеціального режиму оподаткування резидентів Дія Сіті [9].

У цьому контексті виникає питання стосовно дотримання як відповідної нормотворчої техніки, так і однієї з основних засад податкового законодавства, зокрема, йдеться про принцип рівності платників податків. Як вбачається, при визначенні й подальшому закріпленні спеціального податкового режиму законодавець вже передбачає відповідні «особливі умови» для певних категорій платників. Безумовно, правовий механізм спеціального податкового режиму Дія Сіті суттєво відрізняється від єдиного податку. Проте вести мову про резидентів Дія Сіті як платників податків на особливих умовах, на нашу думку, некоректно.

Висновки. Таким чином, на сучасному етапі в Україні цифровізація податкової сфери, зокрема, адміністрування податків, зборів, платежів набирає обертів. На наш погляд, позначені процеси мають як позитивні, так і негативні характеристики. Впровадження технологій у процеси податкового адміністрування дозволяє обробляти великі масиви даних, витратити на це менше часу, швидше отримувати необхідну актуальну інформацію стосовно відповідних платників податків. Крім того, доцільно відзначити, що за допомогою цифрових технологій забезпечується прозорість бізнес-процесів в економіці країни.

ЛІТЕРАТУРА

1. OECD. Tax Administration 3.0: The Digital Transformation of Tax Administration, OECD, Paris, 2020. URL: <https://www.oecd.org/tax/forum-on-tax-administration/publications-and-products/tax-administration-3-0-the-digital-transformation-of-tax-administration.pdf>.
2. PwC. Global Economy Watch. 2020. URL: <https://www.pwc.com/gx/en/issues/economy/global-economy-watch.htm>.
3. Бердиева У. А. Повышение роли цифровых технологий в работе налоговых органов. *Journal of Economy and Business*. 2021. Vol. 5-1 (75). P. 49–51.
4. Дмитрик О. О. Правове регулювання оподаткування в умовах розвитку цифрової економіки. *Сучасні проблеми права та інноваційної економіки* : зб. наук. пр. НДІ ПЗІР НАПрН України № 3 за матеріалами інтернет-конференції (м. Харків, 26 березня 2021 р.) / за ред. А. В. Стріжкової. Харків : НДІ ПЗІР НАПрН України, 2021. С. 72–77.
5. II Міжнародний податковий конгрес : збірник матеріалів (м. Ірпінь, 26 листопада 2021 р.). Ірпінь : Університет ДФУ України, 2021. 1298 с. URL: https://congress.tax/wp-content/uploads/2021/12/2021_II_International_Tax_Congress_%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA.pdf.
6. Малахина О. М., Малахин В. Н. Трансформация цифровой экономики в национальные налоговые системы зарубежных стран. *Вестник РГГУ. Серия Экономика. Управление. Право*. 2020. № 3. С. 38–51. URL: <https://economics.rsu.ru/jour/article/view/265/251>.
7. Петухова Р. А., Григорьева Я. А. Налоговое администрирование в условиях цифровой экономики. *Вестник Томского государственного университета. Сер. Экономика*. 2019. № 46. С. 303.
8. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>.
9. Пояснювальна записка до проекту Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні». URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=71663.
10. Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні: Законом України від 15.07.2021 р. № 1667-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1667-20#Text>.
11. Пугачев А. А., Парфенова Л. Б. Налоги в цифровой экономике и цифровые технологии в налогообложении: дилемма или диалектика. URL: <http://philh.ru/index.php/arkhiv-materialov/teksty/317-a-a-pugachev-l-b-parfenova-nalogi-v-tsifrovoj-ekonomike-i-tsifrovye-tehnologii-v-nalogooblozheniidilemma-ili-dialektika>.
12. Секушин А. Ю. Цифровизация и налоговый контроль: опыт зарубежных администраций и возможности его имплементации в России. *Налоги и налогообложение*. 2021. № 3. С. 26–38. DOI: 10.7256/2454-065X.2021.3.35625 URL: https://nbpublish.com/library_read_article.php?id=35625.
13. Тищенко Е. С., Клейменова Ю. А., Тлий К. И. Проблемы налогового администрирования в условиях цифровой экономики. *Бизнес. Образование. Право*. 2020. Август № 3 (52). С. 229–233.

REFERENCES

1. OECD. (2020). Tax Administration 3.0: The Digital Transformation of Tax Administration, OECD, Paris. URL: <https://www.oecd.org/tax/forum-on-tax-administration/publications-and-products/tax-administration-3-0-the-digital-transformation-of-tax-administration.pdf> [in English].

2. PwC. (2020). Global Economy Watch. URL: <https://www.pwc.com/gx/en/issues/economy/global-economy-watch.htm> [in English].
3. Berdiyeva U. A. (2021). Povysheniye roli tsifrovyykh tekhnologiy v rabote nalogovykh organov. *Journal of Economy and Business, Vol. 5-1 (75), 49–51* [in Russian].
4. Dmytryk O. O. (2021). Pravove rehuliuвання opodatkovannya v umovakh rozvytku tsyfrovoy ekonomiky. *Suchasni problemy prava ta innovatsiinoi ekonomiky : zb. nauk. pr. NDI PZIR NAPrN Ukrainy № 3 za materialamy internet-konferentsii (m. Kharkiv, 26 bereznia 2021 r.) – Modern problems of law and innovation economy: Proceedins of the Materials of Internet conference, A. V. Strizhkova (Ed.). Kharkiv : NDI PZIR NAPrN Ukrainy, 72–77* [in Ukrainian].
5. II Mizhnarodnyi podatkovyi konhres : zbirnyk materialiv (m. Irpin, 26 lystopada 2021 r.). (2021). Irpin : Universytet DFS Ukrainy. URL: https://congress.tax/wp-content/uploads/2021/12/2021_II_International_Tax_Congress_%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA.pdf [in Ukrainian].
6. Malakhina O. M., Malakhin V. N. (2020). Transformatsiya tsifrovoy ekonomiki v natsionalnyye nalogovyye sistemy zarubezhnykh stran. *Vestnik RGGU – Bulletin of RGGU, Ser. Ekonomika. Upravleniye. Pravo, 3, 38–51*. URL: <https://economics.rsuh.ru/jour/article/view/265/251> [in Russian].
7. Petukhova R. A., Grigoryeva Ya. A. (2019). Nalogovoye administrirovaniye v usloviyakh tsifrovoy ekonomiki. *Vestnik Tomskogo gosudarstvennogo universiteta – Bulletin of Tomsk State University, Ser. Ekonomika, No. 46* [in Russian].
8. Podatkovyi kodeks Ukrainy vid 02.12.2010 r. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> [in Ukrainian].
9. Poiasniuvalna zapyska do proiektu Zakonu Ukrainy «Pro vnesennia zmin do Podatkovoho kodeksu Ukrainy shchodo stymuliuvannya rozvytku tsyfrovoy ekonomiky v Ukraini». URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=71663 [in Ukrainian].
10. Pro stymuliuvannya rozvytku tsyfrovoy ekonomiky v Ukraini: Zakonom Ukrainy vid 15.07.2021 r. № 1667-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1667-20#Text> [in Ukrainian].
11. Pugachev A. A., Parfenova L. B. Nalogi v tsifrovoy ekonomike i tsifrovyye tekhnologii v nalogooblozhenii: dilemma ili dialektika. URL: <http://philh.ru/index.php/arkhiv-materialov/teksty/317-a-a-pugachev-l-b-parfenova-nalogi-v-tsifrovoy-ekonomike-i-tsifrovyye-tekhnologii-v-nalogooblozheniidilemma-ili-dialektika> [in Russian].
12. Sekushin A. Yu. (2021). Tsifrovizatsiya i nalogovyy kontrol: opyt zarubezhnykh administratsiy i vozmozhnosti ego implementatsii v Rossii. *Nalogi i nalogooblozheniye – Taxes and taxation, 3, 26–38*. DOI: 10.7256/2454-065X.2021.3.35625 URL: https://nbpublish.com/library_read_article.php?id=35625 [in Russian].
13. Tishchenko E. S., Kleymenova Yu. A., Tliy K. I. (2020). Problemy nalogovogo administrirovaniya v usloviyakh tsifrovoy ekonomiki. *Biznes. Obrazovaniye. Pravo – Business. Education, Law. No. 3 (52) August, 229–233* [in Russian].

КОЛЕСНИК АННА

доктор философии, младший научный сотрудник НИИ
правового обеспечения инновационного развития НАПрН Украины

ДИСКУССИОННЫЕ АСПЕКТЫ АДМИНИСТРИРОВАНИЯ НАЛОГОВ, СБОРОВ, ПЛАТЕЖЕЙ В УСЛОВИЯХ ЦИФРОВИЗАЦИИ ЭКОНОМИКИ

В научной статье рассмотрены актуальные вопросы администрирования налогов, сборов, платежей в условиях цифровизации экономики. Проанализированы изменения в действующее национальное законодательство Украины (в частности, налоговое), направленные на стимулирование развития цифровой экономики. Акцентируется внимание на том, что внедрение технологий в процессы налогового администрирования позволяет обрабатывать большие массивы данных, тратить на это меньше времени, быстрее получать необходимую актуальную информацию относительно соответствующих налогоплательщиков.

Ключевые слова: цифровизация, цифровая экономика, администрирование налогов и сборов, правовое регулирование, налоговые отношения, Дия Сити.

KOLISNYK ANNA

PhD, Assistant Researcher of the Research Institute of Legal Support
for Innovative Development of the NALS of Ukraine

DISCUSSION ASPECTS OF ADMINISTRATION OF TAXES, FEES, PAYMENTS IN TERMS OF DIGITALIZATION OF THE ECONOMY

Problem setting. Nowadays the world economy is in a permanent state of transformation. One of the main factors of transformation is digitalization, which affects almost all spheres of the economy. According to R.A. Petukhova, the defining modern trends of the new stage of economic development include: fast-developing business processes on the Internet, the formation of global information and financial centers and global mobile communication networks. All this affects economic processes and indicates the fact that today the digital international economy is being formed. To effectively regulate new ways of managing markets, methods of selling goods and providing services, transformation of public authorities, including tax authorities, is necessary.

Analysis of recent researches and publications. Some issues related to the administration of taxes and fees were the subject of research of lawyers such as: O. Dmytryk, A. Lisovyi, M. Nazarov, R. Petukhova, S. Hasanova and others.

Target of research is to consider the controversial aspects of the administration of taxes, fees, payments in the context of digitalization of the economy.

Article's main body. In the scientific article the actual issues of administration of taxes, fees, payments in terms of digitalization of economy are considered. Changes to the current national legislation of Ukraine (in particular, tax) aimed at stimulating the development of the digital economy are analyzed.

Conclusions. Thus, at the present stage in Ukraine, the digitalization of the tax sector, in particular, the administration of taxes, fees, payments is gaining momentum. In our opinion, marked processes have both positive and negative characteristics. The introduction of technologies into the processes of tax administration allows to process large amounts of data, spend less time on it, get the necessary relevant information about the relevant taxpayers faster. In addition, it is advisable to note that with the help of digital technologies, transparency of business processes in the country's economy is ensured.

Keywords: digitalization, digital economy, tax administration, legal regulation, tax relations, Diya City.

Колісник А. С. Дискусійні аспекти адміністрування податків, зборів, платежів в умовах цифровізації економіки. *Право та інноваційне суспільство*. 2021. № 2 (17). URL: <http://apir.org.ua/wp-content/uploads/2021/12/Kolisnyk17.pdf>.